

Sygn. akt V KK 292/22

POSTANOWIENIE

Dnia 26 października 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka

po rozpoznaniu w dniu 26 października 2022 r.,
na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

sprawy M. Ś.

skazanego z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i innych,
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z dnia 28 stycznia 2022 r., sygn. akt II AKa 261/21,
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Kaliszu
z dnia 23 marca 2021 r., sygn. akt III K 49/17,

p o s t a n o w i ł

- 1. oddalić kasację obrońców skazanego jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć skazanego kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Kaliszu wyrokiem z dnia 23 marca 2021 r., sygn. akt III K 49/17, uznał oskarżonego M. Ś. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu opisanego w punkcie II, to jest tego, że w okresie od 5 października 2010 r. do 29 kwietnia 2011 r. w G., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, w warunkach przestępstwa ciągłego, wspólnie i w porozumieniu z W. B. i M. P., wykonując obowiązki dyrektora Z. Spółka z o.o. w G., wyłudził refundacje z Agencji Rynku Rolnego w W. w ten sposób, iż posiadając wiedzę o wielkości i warunkach

prowadzenia eksportu mięsa wołowego na rynek Turcji, mając świadomość wymogów, jakie winno spełniać przedsiębiorstwo ubiegające się o uzyskanie refundacji wywozowych, nie skierował w okresie od 13 stycznia do 12 kwietnia 2011 r. do urzędowych lekarzy weterynarii wniosków o pobranie prób do badań mięsa pochodzącego od bydła w wieku poniżej 30 - tego miesiąca życia i nie wydał polecenia podległemu pracownikowi skierowania takich wniosków, a nadto dopuścił do złożenia łącznie 63 wniosków, w których zwrócono się o pobranie prób od 11.699 sztuk zamiast co najmniej 23.040 sztuk przeznaczonych na eksport do w/w kraju, z czego w wystawionych osobiście 7 wnioskach obejmujących 999 sztuk zaniżył ich liczbę o co najmniej 705 sztuk, a w pozostałym okresie akceptował i nie polecił M. P. lub innemu pracownikowi wskazania we wnioskach urzędowym lekarzom weterynarii rzeczywistej liczby sztuk bydła, co do których ze względu na to, że podlegało eksportowi do Turcji istniał obowiązek pobrania prób i przeprowadzenia badań w kierunku występowania gąbczastej encefalopatii bydła (BSE), a następnie wykorzystując okoliczność nieweryfikowania przez urzędowego lekarza weterynarii wystawiającego eksportowe świadectwa zdrowia faktu przeprowadzenia badań i wystawianie przez niego eksportowych świadectw zdrowia obejmujących także sztuki bydła przygotowane przez zakład do wywozu i odprawy celnej, których nie przebadano, umożliwił złożenie przez zakład mięsny w Agencji Rynku Rolnego wniosków o przyznanie refundacji przyznawanych z tytułu dokonania eksportu bydła do Turcji wraz z poświadczającymi nieprawdę eksportowymi świadectwami zdrowia, stwarzając w ten sposób pozory wykonania takich badań, czym doprowadził do wydania decyzji o przyznaniu refundacji mimo nieprzeprowadzenia badań mięsa wołowego pochodzącego od sztuk w wieku poniżej 30 miesiąca życia w kierunku BSE zgodnie z wymogami kraju przeznaczenia i w konsekwencji do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie co najmniej 874.101,31 zł, jak również działając w opisany wyżej sposób usiłował doprowadzić do uzyskania przez zakład refundacji w kwocie co najmniej 2.487.745,63 zł, której nie wypłacono na skutek ujawnienia w trakcie kontroli weterynaryjnej prowadzonej w w/w zakładzie mięsnym faktu nieprzeprowadzenia wymaganych badań mięsa i sfalszowania ich wyników, czym działał na szkodę Agencji Rynku Rolnego w Warszawie, to jest, uznał go za winnego popełnienia

przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. oraz z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 294 § 1 k.k. i art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. - i za to na podstawie art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. oraz art. 33 § 2 k.k. wymierzył mu karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz 300 stawek dziennych grzywny, po 150 zł jedna stawka.

Na podstawie art. 69 § 1 k.k. i art. 70 § 1 pkt 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. wykonanie kary pozbawienia wolności wymierzonej oskarżonemu M. Ś. warunkowo zawiesił, określając okresy próby na 3 lata (pkt 4); na podstawie art. 46 § 1 k.k. Sąd orzekł wobec oskarżonego solidarnie – z dwoma pozostałymi współoskarżonymi - obowiązek naprawienia szkody poprzez zapłatę na rzecz Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa w W. kwoty 874.101,31 zł.

Na skutek apelacji wniesionych przez trzech obrońców oskarżonego M. Ś., Sąd Apelacyjny w Łodzi, wyrokiem z dnia 28 stycznia 2022 r., w sprawie o sygn. akt II AKa 261/21, utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Kasację od wyroku Sądu odwoławczego wnieśli (w jednym piśmie procesowym) obrońcy skazanego M. Ś.: adw. P. S., adw. P. K. oraz adw. A. M., którzy w pierwszej kolejności wskazali, że w niniejszej sprawie wystąpiła bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k. w postaci sprzeczności w treści orzeczenia uniemożliwiającej jego wykonanie. Następnie na podstawie art. 523 § 1 k.p.k. zaskarżonemu wyrokowi zarzucili rażące naruszenie przepisów prawa materialnego oraz przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na jego treść, a mianowicie:

1/ art. 46 § 1 k.k. w zw. z art. 49 § 1 k.p.k. polegające na uznaniu Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa (dalej: KOWR) za pokrzywdzonego przestępstwem i uprawnionego do otrzymania należności tytułem naprawienia szkody, a w konsekwencji - na utrzymaniu w mocy wyroku Sądu I instancji w zakresie orzeczenia wobec oskarżonego M. Ś. (solidarnie z W. B. i M. P.) obowiązku naprawienia szkody poprzez zapłatę na rzecz KOWR kwoty 874.101,31 zł, podczas, gdy ewentualne działania zmierzające do uzyskania nienależnych refundacji wywozowych mogłoby skutkować powstaniem szkody jedynie w budżecie ogólnym Wspólnot Europejskich, a nie KOWR, który nie jest uprawniony

do zwrotnego uzyskania środków przeznaczonych na finansowanie unijnej polityki rolnej i nie przysługuje mu w niniejszej sprawie status pokrzywdzonego w rozumieniu art. 49 § 1 k.p.k., a zatem w niniejszej sprawie zachodzi sprzeczność w treści orzeczenia uniemożliwiająca jego wykonanie, polegająca na jednoczesnym uznaniu M. Ś. winnym wyłudzenia refundacji od Agencji Rynku Rolnego (dalej: ARR) oraz orzeczeniu z urzędu środka kompensacyjnego na rzecz innego, nieuprawnionego podmiotu, której to sprzeczności nie da się usunąć poprzez zastosowanie art. 13 § 1 k.k.w., i która skutkuje brakiem możliwości zatarcia skazania z uwagi na treść art. 107 § 6 k.k., co stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k.;

2/ art. 437 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k. polegające na utrzymaniu w mocy wyroku Sądu Okręgowego w Kaliszu, pomimo wystąpienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k., którą Sąd II instancji zobowiązany był uwzględnić niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów, a nadto w sytuacji, gdy błędy w procedowaniu Sądu I instancji ujawnione w apelacji adwokata P. S. z dnia 30 czerwca 2021 r. wskazywały, że utrzymanie tego wyroku w mocy jest rażąco niesprawiedliwe;

3/ art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. i art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. polegające na braku rozważenia przez Sąd Apelacyjny w Łodzi zarzutów wskazanych w pkt 1.2., 1.3., 1.5., 1.6. oraz 2 *petitum* apelacji adwokata P.S. z dnia 30 czerwca 2021 r., dotyczących rażącego naruszenia:

3.1/ art. 410 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. i art. 2 § 2 k.p.k., oraz 5 § 2 k.p.k. w zakresie:

- dokonania błędnej oceny zeznań świadków: M. G., M. K., H. O., L. S., G. T., E. P., B. K., M. F., M. T., A. Ś. (pkt 1.2.1. *petitum* apelacji);

- nieuwzględnienia istotnych zeznań świadków: M. O., T. K., K. J., W. W., P. M., O. B., H. E., H. S., A. Y., Y. K., H. B., H. B. (pkt 1.2.2. *petitum* apelacji);

- uznania za niewiarygodne wyjaśnień oskarżonego W. B. (pkt 1.2.3. *petitum* apelacji);

- dokonania błędnej oceny dokumentów wskazanych przez obrońcę w pkt 1.2.4. *petitum* apelacji w postaci: pism Głównego i Powiatowego Lekarza Weterynarii, opinii prawnych dr hab. T. G. i dr. P. K., pism KOWR oraz pism

kontrahentów Z. Sp. z o.o. (dalej: Zakładu) zaangażowanych w transakcje objęte zarzutami stawianymi skazanemu;

3.2/ art. 170 § 1 pkt 2 *a contrario* k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k. poprzez oddalenie wniosku dowodowego obrońcy oskarżonego o ponowne przesłuchanie świadka M. K. (pkt 1.3. *petitum* apelacji);

3.3/ art. 410 k.p.k. w zw. z art. 2 § 2 k.p.k. i art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. poprzez sporządzenie wadliwego uzasadnienia wyroku Sądu I instancji, uniemożliwiającego dokonanie prawidłowej kontroli odwoławczej (pkt 1.5. *petitum* apelacji);

3.4/ art. 167 k.p.k. w zw. z art. 366 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. w zw. z art. 2 § 2 k.p.k. poprzez brak przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do ustalenia prawdziwych okoliczności faktycznych sprawy, które pozwoliłyby rozstrzygnąć, czy działania M. Ś. wypełniły znamiona zarzuczonego mu czynu (pkt 1.6. *petitum* apelacji);

3.5/ błędnego ustalenia faktów, przyjętych za podstawę orzeczenia, będących następstwem nieprawidłowego zebrania i oceny materiału dowodowego (pkt 2 *petitum* apelacji); a także sporządzenia uzasadnienia wyroku Sądu odwoławczego w sposób, który nie pozwala na ustalenie, czym kierował się Sąd II instancji, wydając zaskarżony wyrok oraz czy i z jakich względów zarzuty apelacji uznał za niezasadne;

4/ art. 170 § 1 pkt 1 i 5 k.p.k. w zw. z art. 2 § 2 k.p.k. w zw. z art. 452 § 3 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k. polegające na niezasadnym oddaleniu wniosków dowodowych złożonych w apelacji obrońcy z dnia 30 czerwca 2021 r. w sytuacji, gdy przesłanki przeprowadzenia tych dowodów zostały spełnione, bowiem zmierzały one do rozstrzygnięcia sprawy w oparciu o prawdziwe ustalenia faktyczne i udowodnienia okoliczności mających istotne znaczenie dla ustalenia, czy zarzucony skazanemu czyn zabroniony został popełniony, a zarazem nie istniały wskazane przez Sąd II instancji przesłanki do uznania ich za niedopuszczalne lub zmierzające do przedłużenia postępowania, co doprowadziło do utrzymania w mocy rażąco niesprawiedliwego orzeczenia wydanego na podstawie nieprawdziwych ustaleń faktycznych.

W konkluzji obrońcy wniesli o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi i uniewinnienie skazanego M. Ś., albowiem skazanie jest oczywiście niesłuszne,

ewentualnie uchylenie tego wyroku i poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego w Kaliszu i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Kaliszu do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na kasację obrońców skazanego prokurator Prokuratury Okręgowej w Ostrowie Wielkopolskim wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja okazała się bezzasadna i to w stopniu oczywistym, o jakim mowa w art. 535 § 3 k.p.k. Analiza zarzutów kasacyjnych nie wykazała, by w sprawie doszło do rażącego naruszenia prawa, o którym mowa w art. 523 § 1 k.p.k.

Zgodnie z art. 523 § 2 k.p.k. kasację na korzyść można wnieść jedynie w razie skazania oskarżonego za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania. Tymczasem w niniejszej sprawie wymierzono oskarżonemu karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności (pkt 2 wyroku), której wykonanie na podstawie art. 69 § 1 k.k. i art. 70 § 1 pkt 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. warunkowo zawieszono, określając okresy próby na 3 lata (pkt 4 wyroku). W tej sytuacji jedynie podniesienie uchybienia określonego w art. 439 § 1 k.p.k., może „konwalidować” brak spełnienia niektórych przesłanek formalnych kasacji, w szczególności w przypadku wnoszenia kasacji od orzeczenia niewymierzającego bezwzględnej kary pozbawienia wolności. W niniejszej sprawie rozpoznaniu podlega więc jedynie pierwszy zarzut, dotyczący zaistnienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k. (sprzeczności w treści orzeczenia uniemożliwiającej jego wykonanie), bowiem wszystkie inne są zarzutami niedopuszczalnymi w sytuacji, gdy kara pozbawienia wolności została wymierzona oskarżonemu warunkowo. Przyjęcie odmiennego podejścia oznaczałoby działanie wbrew jasnej treści ustawy (art. 523 § 2 k.p.k.).

Jednak podniesienie zarzutu takiego uchybienia daje podstawę do uznania kasacji za prawnie dopuszczalną i podlegającą rozpoznaniu jedynie wówczas, gdy wskazywane uchybienie ma rzeczywiście cechę naruszenia przewidzianego w art. 439 § 1 k.p.k. Nie można bowiem pod pozorem takiego uchybienia wnosić skargi, dopatrując się naruszenia prawa w oparciu o okoliczności, które nie dają podstaw do przyjęcia jego zaistnienia, w tym po to, aby móc zarzucić także inne naruszenia,

o jakich mowa w art. 523 § 1 k.p.k., ale nie ujęte już w katalogu wskazanym w art. 439 k.p.k. (*por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2014 r., SDI 10/14, Biul.PK 2014, Nr 4, poz. 12-13*). Należy opowiedzieć się za poglądem, zgodnie z którym w razie bezzasadności zarzutu opartego na art. 439 k.p.k. Sąd Najwyższy powinien w zakresie danego zarzutu kasację oddalić, zaś w zakresie innych wysuniętych zarzutów – jako niepodlegających rozpatrzeniu – pozostawić kasację bez rozpoznania (*por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 grudnia 2001 r., II KKN 175/99, OSNKW 2002 r., z. 5 - 6, poz. 47; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2004 r., IV KK 298/03, OSNKW 2004 r., z. 4, poz. 46*).

W niniejszej sprawie przedstawiony zarzut tylko pozornie dotyczy naruszenia art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k., bowiem jego treść nie wykazuje, by w sentencji wyroku zachodziła jakakolwiek sprzeczność uniemożliwiająca wykonanie. Zresztą prawie tożsamy zarzut opierający się na twierdzeniu, że Agencja Rynku Rolnego nie jest podmiotem pokrzywdzonym przestępstwem, któremu przysługuje prawo do uzyskania naprawienia szkody na podstawie art. 46 k.k., został podniesiony w apelacji nie jako zarzut z art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k., co wyraźnie wskazuje na instrumentalne potraktowanie tego zarzutu sformułowanego w ramach kasacji.

W wyroku Sądu I instancji w punkcie 5 zawarto następujące rozstrzygnięcie: „Na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzeka wobec oskarżonych W. B., M. Ś. i M. P. solidarnie obowiązek naprawienia szkody poprzez zapłatę na rzecz Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa w W. kwoty 874.101,31 zł”. Zgodnie z art. 46 § 1 k.k., w razie skazania sąd może orzec, a na wniosek pokrzywdzonego lub innej osoby uprawnionej orzeka, stosując przepisy prawa cywilnego, obowiązek naprawienia, w całości albo w części, wyrządzonej przestępstwem szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. W doktrynie wskazuje się, że beneficjentem obowiązku naprawienia szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę może być wyłącznie pokrzywdzony, tj. osoba, która doznała szkody bądź krzywdy. Definicja pokrzywdzonego z art. 49 § 1 k.p.k. ma zaś charakter materialny, co oznacza, iż naruszone lub zagrożone przestępstwem dobro prawne pokrzywdzonego musi podlegać ochronie przez przepisy prawa karnego materialnego, nie zaś wyłącznie ochronie cywilnoprawnej czy też administracyjnoprawnej. Krąg pokrzywdzonych w rozumieniu art. 49 § 1 k.p.k.

ograniczony jest zespołem znamion czynu będącego przedmiotem postępowania oraz czynów współukaranych - nie ma przy tym znaczenia to, czy dobro prawne naruszone lub zagrożone przez przestępstwo stanowi główny, czy też uboczny przedmiot ochrony danej normy (*por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 15 września 1999 r., I KZP 26/99, OSNKW 1999, z. 11-12, poz. 69; M. Iwański, M. Jakubowski, M. Szewczyk, [w:] W. Wróbel (red.), A. Zoll (red.), Kodeks karny. Część ogólna. Tom I. Część I. Komentarz do art. 1-52, wyd. V, Opublikowano: WK 2016*).

W świetle tych rozważań należało stwierdzić, że jedynie Agencja Rynku Rolnego posiadała przymiot bycia bezpośrednim pokrzywdzonym. Orzeczenie środka z art. 46 § 1 k.k. na rzecz podmiotów Unii Europejskiej (Komisji Europejskiej, która regulowała należności AGG) nie spełniałoby tego warunku, bowiem podmioty europejskie mogłyby być najwyżej uważane za pokrzywdzone pośrednio, a więc nie tworzyłoby to ich statusu jako pokrzywdzonego w świetle art. 49 § 1 k.p.k. W orzecznictwie podnosi się między innymi, że wymóg bezpośredniości naruszenia lub zagrożenia dobra prawnego sprawia, iż nie są w tym znaczeniu pokrzywdzonymi osoby lub instytucje, które naprawiły szkodę wyrządzoną przez osobę trzecią i z tego tytułu mają roszczenia regresowe, z wyjątkiem zakładu ubezpieczeń (*por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 11 kwietnia 2019 r., II AKa 23/19, LEX nr 2718322*).

Sam skarżący podnosi w uzasadnieniu kasacji, że „Środki europejskie w części dotyczącej WPR są przekazywane agencjom płatniczym w państwach członkowskich. (...) Zgodnie z regulacjami odpowiednich rozporządzeń, agencjami płatniczymi w Polsce, posiadającymi akredytację Ministra Finansów, była Agencja Rynku Rolnego” [obecnie Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa]. Niewątpliwie, co zostało ustalone na podstawie dokumentów, wypłaty refundacji na rzecz oskarżonego dokonała Agencja Rynku Rolnego. Sąd I instancji prawidłowo ustalił, że „Wypłatami refundacji eksportowych zajmowała się ówczesna Agencja Rynku Rolnego z siedzibą w W.. Wysokość refundacji była ustalana przez przepisy wydawane przez Komisję Europejską oraz przepisy ustawy z dnia 16.04.2004 r. o administrowaniu obrotem towarowym z zagranicą (Dz.U. Nr 97, poz. 963)”.

Należy też dodać, że to przed tą Agencją skazany zataił fakt niewykonania prawidłowych i obowiązkowych badań – a nie przed organami Unii Europejskiej, co dodatkowo wykazuje, iż bezpośredniego pokrzywdzenia dokonano właśnie wobec Agencji Rynku Rolnego. Także do tego podmiotu oskarżony występował o wypłatę refundacji. W uzasadnieniu swego wyroku Sąd I instancji podniósł: „W tej sytuacji Z. sp. z o.o. występowały sukcesywnie do Agencji Rynku Rolnego w W. o wypłacenie refundacji eksportowych ze środków Unii Europejskiej z tytułu eksportu mięsa wołowego poza obszar celny Unii Europejskiej. Łącznie w okresie objętym zarzutem złożonych zostało 601 wniosków o wypłatę refundacji eksportowych. Z tych wniosków 218 zostało uwzględnionych i dokonano wypłaty refundacji na łączną kwotę 874.101,31 zł jako równowartości 220.159,16 EUR (dowód: dokumenty z teczki zagadnieniowej nr 12, pisma A.R.R. k. 2219, 1208, 781, protokół oględzin k. 3866-3867, zeznania P.M. k. 9788v-9789, zeznania J.W. 9859-98690, J.W. k. 9861, notatka k. 3660)”.

Zarzut naruszenia art. 46 § 1 k.k. został podniesiony w apelacji obrońcy M. Ś. i W. B. – jednak nie jako zarzut naruszenia prawa materialnego, ani jako zarzut wystąpienia bezwzględnej przesłanki odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k. Obrońca określił bowiem w apelacji to uchybienie jako zarzut z art. 438 pkt 3 k.p.k., czyli zarzut błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, opierający się na twierdzeniu, że Agencja Rynku Rolnego nie jest podmiotem pokrzywdzonym przestępstwem, któremu przysługuje prawo do uzyskania naprawienia szkody na podstawie art. 46 k.k. Sąd odwoławczy uznał ten zarzut za bezzasadny, wskazując, że nie można zgodzić się z obrońcą, iż „oskarżeni swoim działaniem nie wyrządzili szkody”. Prawidłowe były bowiem ustalenia poczynione przez Sąd I instancji co do tego, że kierowane przez oskarżonych W. B. i M. Ś. przedsiębiorstwo Z. sp. z o.o. w G., otrzymało wypłatę nienależnych refundacji na kwotę 874.101,31 zł oraz ubiegało się o wypłatę również nienależnych refundacji w kwocie 2.487.745,63 zł. Wypłaty te były nienależne, ponieważ świadectwa zdrowia wystawione przez urzędowego lekarza weterynarii, przeprowadzone badania na występowanie choroby BSE, poświadczały nieprawdę co do okoliczności mającej znaczenie prawne i były przedmiotem przestępstwa z art. 271 § 1 k.k., czego świadomość mieli - jak to ustalił Sąd pierwszej instancji - oskarżeni W. B., M. Ś. i

M.P.. W tej sytuacji - zgodnie z treścią art. 46 § 1 k.k. - w razie skazania sąd może orzec, a na wniosek pokrzywdzonego lub innej osoby uprawnionej orzeka, obowiązek naprawienia, w całości albo w części, wyrządzonej przestępstwem szkody. Sąd Okręgowy zastosował więc omawiany przepis prawidłowo i zgodnie z obowiązującymi regułami.

Przed wszystkim jednak szczegółowe badanie, czy wskazany podmiot w istocie był pokrzywdzonym, byłoby przedwczesne w niniejszej sprawie. Naruszenie art. 46 § 1 k.k. jest bowiem naruszeniem prawa materialnego – niepodlegającym rozważaniu, jeśli sama kasacja jest niedopuszczalna – ewentualnie zarzutem błędnych ustaleń faktycznych prowadzących do takiego wniosku, jeśli doszło do błędnego poczynienia ustaleń, na podstawie których prawidłowo zastosowano normę prawa karnego materialnego. Nawet więc, gdyby okazało się, że doszło do naruszenia art. 46 § 1 k.k., to takie naruszenie prawa nie stanowi bezwzględnej przesłanki procesowej z art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k. W szczególności należy także wskazać, że zarzut naruszenia art. 46 § 1 k.k. nie jest zarzutem skierowanym przeciwko orzeczeniu Sądu odwoławczego, co jest niezbędnym wymogiem kasacji. Nie jest też z kolei możliwe rozpoznanie zarzutu naruszenia tego przepisu w związku z art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k., skoro art. 523 § 2 k.p.k. nie pozwala na dokonanie takiej analizy. Zresztą, autorzy kasacji nie wskazują, na czym miałyby polegać podnoszona sprzeczność, ograniczając się do omówienia kwestii związanych z prawidłowym określeniem pokrzywdzonego w przypadku przypisanego oskarżonemu przestępstwa, w tym opisanie podstaw przekazywania środków pieniężnych na refundacje eksportowe.

Kluczowe dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do wystąpienia bezwzględnej przesłanki odwoławczej jest ustalenie, jakie jest znaczenie i zakres przedmiotowy „sprzeczności uniemożliwiającej wykonanie wyroku”. Wykładnia tego pojęcia dokonana została w orzecznictwie Sądu Najwyższego, który uznał, że: „Sprzeczność w treści orzeczenia uniemożliwiająca jego wykonanie odnosi się do sprzeczności wewnętrznej, która musi być istotna, zasadnicza, a jej konsekwencją jest nie utrudnienie (możliwe do usunięcia w trybie art. 13 § 1 k.k.w.), lecz uniemożliwienie jego wykonania. Sprzeczność taka nie może być wywodzona z rozbieżności pomiędzy sentencją wyroku, a jego uzasadnieniem” (*por.*

postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2021 r., III KK 192/20, LEX nr 3232205). Sprzeczność w treści orzeczenia uniemożliwiająca jego wykonanie w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k., to także taki stan, gdy co najmniej dwa jego poszczególne rozstrzygnięcia (niezależnie od tego czy prawidłowe i poprawnie sformułowane) pozostają do siebie w takiej relacji, że ich obu naraz nie da się wykonać. Jeżeli więc nawet wyrok zawiera rozstrzygnięcie, które z powodu jego nieprawidłowości albo niepoprawności w jego sformułowaniu nie nadaje się do wykonania, to taka wadliwość wyroku nie stanowi jeszcze bezwzględnej przesłanki odwoławczej, albowiem nie wynika ze sprzeczności zawartej w tym orzeczeniu. Art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k. dotyczy zatem skrajnie sprzecznych rozstrzygnięć zawartych w wyroku, a więc takich, które tyczą jednej osoby i tego samego czynu, ale powodują przeciwstawne konsekwencje prawne tak, że wykonanie jednego rozstrzygnięcia powoduje unicestwienie drugiego, prowadząc do sprzeczności logicznej (*por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2021 r., V KK 14/21, LEX nr 3119797*).

Należało więc stwierdzić jasno, że w niniejszej sprawie taka sprzeczność nie występuje – orzeczenie nadaje się do wykonania, wypłata na podstawie art. 46 § 1 k.k. jest możliwa, gdyż nie zaprzecza jej inne postanowienie wyrażone w sentencji wyroku. W konsekwencji nie można było uznać, że zaistniała bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k. (w postaci sprzeczności w treści orzeczenia uniemożliwiającej jego wykonanie), a więc konieczne było oddalenie kasacji jako oczywiście bezzasadnej.

O kosztach sądowych postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 636 § 1 k.p.k. w zw. z art. 637a k.p.k., obciążając nimi skazanego.

[as]